

ALGEMEEN

Titel	Aflatoun
Auteurs	-
Uitgever	Plan Nederland Postbus 75454 1070 AL AMSTERDAM http://www.plannederland.nl educatie@plannederland.nl 020 - 5495555
Jaar van uitgave	2010
Doelgroep	Primair onderwijs groep 1 tot en met 8
Korte beschrijving en samenstelling	<p>Thematisch lesmateriaal over omgaan met geld, bedoeld voor groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs.</p> <p>Aan de hand van het ruimtewezentje Aflatoun, Arabisch voor 'de ontdekker', worden verschillende thema's op het gebied van geld behandeld, zoals de functie van geld, sparen, lenen en budgetteren. De complete lesmap en cd zijn (onder vermelding van artikelnummer 29274065) te bestellen bij Plan Nederland. Het lesmateriaal is ook, in delen, te downloaden en bestaat uit een docentenhandleiding, leerlingenbladen, extra opdrachten en een website. De handleiding bevat per thema een beschrijving van de opbouw van de les, doelen, tijdsduur, benodigdheden, antwoorden en achtergrondinformatie. De website biedt extra informatie voor zowel docenten, leerlingen als ouders.</p> <p>Het lespakket is ontwikkeld in India door de Indiase ontwikkelingsorganisatie MelJol. In aangepaste vorm wordt het door Stichting Aflatoun wereldwijd in verschillende landen verspreid.</p>
Geanalyseerde onderdelen	Handleiding (algemeen) Leerlingenmateriaal groep 5 & 6 Leerlingenmateriaal groep 7 & 8 Werkbladen
Uitgangspunten en doelstellingen	<p>Het lesprogramma gaat uit van de volgende vijf basiselementen, die op verschillende plaatsen in het materiaal aan de orde komen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Persoonlijk begrip en ontdekking. Kinderen leren wie ze zelf zijn in relatie tot hun omgeving. 2. Rechten en verantwoordelijkheden. Kinderen leren dat bij elk recht een verantwoordelijkheid hoort. Ook leren ze over het Verdrag van de Rechten van het Kind. 3. Sparen en uitgeven. Kinderen leren over het belang van sparen en bewust geld uitgeven. 4. Plannen en budgetteren. Kinderen leren hoe ze de administratie over inkomsten en uitgaven kunnen bijhouden. 5. Sociaal ondernemerschap. Kinderen gaan creatief om met de beschikbare middelen in hun omgeving en starten een

	klein bedrijfje of sociaal project. Samen met het ruimtewezentje Aflatoun gaan kinderen van groep 1 tot en met 8 met deze vijf elementen aan de slag.
Korte beschrijving van visie op financiële educatie	De lesmap neemt de leerlingen aan de hand van verschillende thema's mee naar de wereld van geld, sparen, lenen en budgetteren. Daarbij wordt aandacht besteed aan sociale aspecten, want het is belangrijk geld op een verantwoorde manier te besteden. Kinderen leren in het programma welke gevolgen bepaalde acties hebben. De manier waarop ze handelen, en met geld omgaan, heeft invloed op henzelf en hun omgeving.

INHOUDELIJKE ASPECTEN

Kennis en inzicht

Het sociaal financieel onderwijsprogramma *Aflatoun*, voor de groepen 1 t/m 8 van het basisonderwijs, biedt een nagenoeg volledige dekking op de leerdoelen voor financiële kennis. Vanaf groep 1 worden begrippen als munten, geld (euro), waar komt geld vandaan en sparen al aan de orde. In de daarop volgende jaren gaat het programma dieper op deze begrippen in, met name bij de thema's rekenen en creatief. Aan de hand van een aantal activiteiten (onderzoekjes, geldquiz en het maken van je eigen geld) leren kinderen spelenderwijs met de begrippen, in voor hen ook herkenbare situaties, om te gaan (ruilmarkt). Regelmatig wordt er naar de mening van kinderen gevraagd onder andere over het sparen, het delen met anderen en het 'goed voor anderen zijn'.

Vaardigheden

Alle leerdoelen met betrekking tot financiële vaardigheden worden voor zowel de midden- als de bovenbouw gedekt. Aan de hand van onder andere een aantal praktische opdrachten (bijvoorbeeld het boodschappen doen, vergelijken van prijzen) worden in de thema's 'rekenen' en 'creatief' een aantal vaardigheden aangeleerd: geld tellen, betalen en omgaan met wisselgeld. Ook de keuze voor sparen (voor een goed of groter doel) of het direct uitgeven komt aan de orde. Via de verschillende voorbeelden op de website (planstation.nl) kunnen kinderen de eigen situatie vergelijken met die in een groot aantal landen in Azië, Zuid Amerika en Afrika.

Bewustzijn

Het onderwijsprogramma heeft twee ontwikkelpeilers: de sociale en de financiële ontwikkeling van kinderen bevorderen. In de thema's '(wereld)burgerschap' en 'sociale vaardigheden' wordt aandacht besteed aan onderwerpen als 'goed en fout', 'iets voor een ander over hebben' en 'het delen met elkaar.' Veel van deze onderwerpen worden in samenhang met financiële issues aangeboden: rijk/arm, sparen/lenen, wel of geen werk hebben maar ook 'gelukkig zijn'. In leerjaar 5-6 en 7-8 komen de onderwerpen sparen en invloed van de reclame aan de orde via de thema's 'sociale vaardigheden' ('mijn businessplan voor de Aflatounmarkt' en 'Wat heb je echt nodig?') of 'creatief' (reclame maken). Ook op de website (planstation.nl) wordt het 'sparen' (Sparen geblazen) verder toegelicht.

In zowel de middenbouw als de bovenbouw draagt dit programma grotendeels bij aan de leerdoelen van financiële educatie. In groep 7-8 wordt, door middel van het opzetten van een eigen bedrijfje, aandacht besteed aan de invloed van de reclame.

DIDACTISCHE ASPECTEN

Het oorspronkelijke, in India ontwikkelde, Aflatoun-programma is vertaald naar de Nederlandse (onderwijs)situatie. Er is sprake van een doorlopende leerlijn die opgebouwd wordt via terugkerende thema's. Alle thema's, waaronder 'rekenen', 'creatief' en 'wereldburgerschap', kunnen ondergebracht worden bij bijvoorbeeld 'oriëntatie op jezelf en de wereld', 'rekenen' of 'Nederlands'.

Per leerjaar (1-2, 3-4, 5-6 en 7-8) staan in de 'Inleiding' steeds een tijdsindicatie, relatie met de leerdoelen, kerndoelen en leergebieden en werkvormen aangegeven (onderwijsleergesprek, handvaardigheid, kijk- en luisteropdracht, een businessplan opstellen).

Er zijn veel activiteiten voor de kinderen in het materiaal opgenomen. Veel illustraties en doe-activiteiten. Tevens zijn er aanvullende activiteiten en is er informatie op de website Planstation.nl te vinden.

Ouders worden bij een aantal activiteiten betrokken (bijvoorbeeld bij de Aflatounmarkt) of worden verzocht hun kind toestemming te geven voor het inloggen en gebruik van een (interactief deel) van de website.

Tenslotte verwijst het programma (tips en aanvullingen, bijlagen) naar extra materiaal, bezoek aan bijvoorbeeld het Geldmuseum of het bezoekerscentrum van DNB, of aanvullend materiaal (zoals BizWorld, Kids in Biz en Klasse!actie).

CONCLUSIES

Het Aflatoun onderwijsprogramma is ontwikkeld in India. Het leert meer dan 250.000 kinderen in 25 landen over hun rechten en verantwoordelijkheden en goed met geld om te gaan. Begin 2010 is het programma vertaald en beschikbaar gekomen voor het Nederlandse (basis)onderwijs.

Het gehele programma van Aflatoun voor sociaal financieel onderwijs is gescreend. Er is sprake van een doorlopende leerlijn vanaf groep 1 t/m groep 8. Voor financiële educatie zijn leerdoelen geformuleerd voor kinderen vanaf 8 jaar (groep 5-6).

Het programma is geanalyseerd op de bijdrage die het heeft op de geformuleerde leerdoelen voor de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs.

Geconcludeerd mag worden dat het programma de leerdoelen financiële educatie nagenoeg geheel dekt. De onderwerpen die geformuleerd zijn dragen bij aan de kennis- en vaardigheidsdoelen en worden expliciet behandeld. Een enkel onderwerp wordt tevens uitgebreid als thema behandeld (bijvoorbeeld het sparen, (financiële en emotionele) waarde van geld).

Het programma maakt gebruik van veel vergelijkingen met situaties in het buitenland (Peru, India, Chili, Uganda etc.). waaronder de werking van (lokale) markten, ruilhandel, (lokale) banken, geld verdienen en sparen.

Onderwerpen waar, naast de gestelde leerdoelen FE aandacht aan wordt besteed zijn: de emotionele waarde van voorwerpen (o.a. geld), het goed doen voor anderen: winst dat je met je bedrijfje hebt gemaakt aan een goed doel geven.